

Funkcionális orvoslás: híd a komplementáris és hagyományos orvoslás közt?

DR. BORBÉLY KATALIN

A funkcionális orvoslás elnevezés manapság szívesen használt, sajnos szinte elcsépett kifejezés a nem konvencionális orvoslást gyakorlók körében. Ez kissé visszás módon abban az irányba terelheti a figyelmet, hogy valami zavaros újdonságról, az evidenciákon alapuló orvoslástól messzire eltérő gyakorlatról van szó.

Emiatt orvosszakmai szempontból fontos leszögeznünk, hogy a funkcionális orvoslás bő húsz évvel ezelőtti megszületése Amerikában, annak felismerése és belátása, hogy az emberi létforma egy dinamikus, különleges, máig is kutatott biológiai és spirituális létforma. Ennek gyógyítása, orvosi megközelítése feltétlenül olyan orvoslási rendszer használatát igényli, amely holisztikusan képes szemlélni, gyógyítani az ember betegségként definiált tüneteit.

Az orvoslás sok ezer éves történetében mindig is voltak mérföldkövek, amelyek felállítói olyan orvosok, kutatók, akik meghaladva a korukban uralkodó és követendő alapelveket, eltértek a hivatalosan elfogadott orvoslási gyakorlattól. Azoktól, amelyekkel a kor orvosai, bár nem igazán tudtak gyógyítani, de mégis, a valódi orvoslástól távol álló okok miatt akár évszázadokig, esetenként sajnos kártékonyan, befolyásolták az orvosok gyógyítói szokásait. Gondoljunk akár Galenus tanainak ezeréves befolyására vagy a fájdalomcsillapítás történelmében, a kor vezető sebészeinek ellenállása miatti kínosan fájdalmas évtizedekre.

A funkcionális orvoslásban az embert egy környezetével is összefüggő teljességnek fogadjuk el.

Annak érdekében, hogy egy szervet vagy szervrendszert meggyógyíthassunk, minden más szervet, szervrendszert figyelembe kell vennünk, hozzátevé a megbetegedett ember értelmi, érzelmi, lelki, környezeti jellemzőit is.

Részben emiatt is, a jelen orvoslásban elterjedt, specializálódásra épült, az emberi testet különálló részenként kezelő szemlélet nem tud helytállni.

Annak érdekében, hogy megtalálhassuk a fellépett betegség gyökereit, kiváltó okát, a beteg embernek megfelelő egyedi kezelési tervet készítünk. A funkcionális medicina eszköztárával dolgozó orvos a fent említettek mellett a minden szakterületen megfigyelhető alapjelenségeket is vizsgálja, mint a gyulladásozó folyamatok, az oxidatív stressz, a toxikus hatások eredménye, a sejtszintű energetikai zavarok stb.

Valójában miért is fogadjuk el, mi orvosok és fogadtatjuk el betegeinkkel, hogy éljenek együtt krónikus betegségekkel, hogy naponta egy, két vagy akár tíz különböző gyógyszerrel igyekezzenek elfogadható szinten tartani testük működését? Óriási felelősség és hatalmas kiadás az egészségügy fenntartóinak, profit lehetőség a gyógyszerek fejlesztőinek. Mégis, ki van kitéve mindezeknek? „Mégis kin csattan az ostor?”

Kedves Olvasó, nem a hevenyen fellépő bajokról beszélek, nem a sebészeti megoldások fantasztikus lehetőségeiről írok, amikor például életet, végtagot, látást, apró újszülötteket mentünk meg a modern tudomány és technológia segítségével. Egy anafilaxiás reakcióban ma már hatékony gyógyszereink vannak a reakció megállítására, de például mi történik az immunitást, legfőbb védelmi vonalunkat elnyomó szteroidokat éveken át szedő betegekkel? Az akut esetben életmentő gyógyszerek, hónapokon, éveken át szedve további szenvedéseket, tüneteket okoznak, hiszen

nem a panaszt kiváltó okkal foglalkozunk, hanem a panasz elnyomásával, óhatatlanul is érintve más szervrendszerek működését. Krónikus betegeink gyakori panasza is éppen ez: hiába szedik gyógyszereiket, gyakran újabb tünetek jelentkeznek vagy a régi tünet válik kontrollálhatatlanná az egyébként indikált gyógyszerek szedése mellett is.

Ebben a cikkben az idült, éveken át húzódó, életet megnehezítő, életteret korlátozó betegségek holisztikus kezeléséről beszélek, amely kezelések sajnos a modern felfedezések fényében még csak gyermekcipőben sem járnak a megszokott, gyors diagnózisra fókuszált orvoslásban. Megelőzésükről pedig szó is alig esik.

Az a tudás, hogy a betegségeket leginkább meg kell előzniük, vagy ha már kialakultak, akkor a beteg ember életének, környezetének, biológiájának részletes megismerése, a betegséget okozó tényezők felderítése után egyénre szabott terápiát alkalmazunk, szintén nem új-keletű, évszázadokra, sőt évezredekre nyúlik vissza.

William Osler:

A jó orvos kezeli a betegséget; az igazi orvos azt a beteget kezeli, aki betegségben szenved.

Avicenna:

Bárminek a tudása – mivel minden dolognak oka van –, nem tökéletes vagy teljes az okok ismerete nélkül.

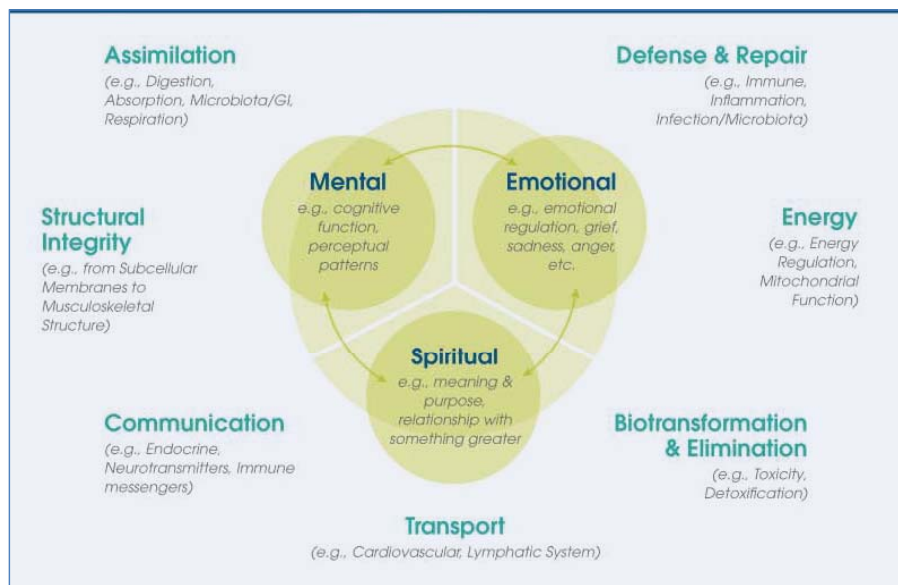
Úgy tűnik, a gyógyítással foglalkozók ma már egyre inkább belátják, hogy egyszerűen nem tekinthetünk el a holisztikus orvoslástól. Sem finanszírozási, sem erkölcsi okokból nem tartható tovább a jelen helyzet, a krónikus betegek, a gyógyszermellékhatások miatt károsodott vagy

életüket veszített emberek számának nagymértékű, folyamatos növekedése évről évre felhívja erre a figyelmet.

A funkcionális orvoslás a hagyományos orvoslásból, magasan kvalifikált, elismert egyetemek, szakemberek vezetésével nőtt ki magát, egy ma már nemzetközileg, hivatalosan is el- és befogadott módszerré.

Néhány jellemzője a jelenleg érvényes orvosi gyakorlattal összehasonlítva:

- Egészség orientált a betegség orientáltság helyett, beteg centrikus az orvos centrikusság helyett.
- A biokémiai egyedi jellegeket is figyelembe veszi a kezelés során a jelen gyógyászat uniformizált gyógyszereinek alkalmazása helyett.
- Holisztikusan tekint a beteg emberre, a szakterületekre osztott specifikus szakmák közti beteg átutalások helyett.
- Hosszú távon egészség megőrző és megelőző szemlélete miatt jelentősen olcsóbb, mint a krónikus betegségeket évtizedekig tüneti szinten kezelő jelen rendszer, amely az akut ellátás alapelvei szerint igyekszik kezelni a krónikus betegségeket.
- A betegségek mögött meghúzódó okozati tényezőket keresi a tünetekre alapozott, csupán diagnózist kínáló hagyományos orvosi megközelítés helyett.
- Nagy hangsúlyt fektet a betegségek megelőzésére, míg manapság a betegségek korai diagnosztizálása a prioritás.
- A közös alap továbbra is a modern, evidence-based technológia az okok felderítése és a terápiás eszközök és a terápia használata során.
- A teljesebb kép érdekében bemutatom a Funkcionális Medicina Matrixát, amelynek használata, követése minden, ezen területen képzett orvostól elvárt.

1. ábra: nnn

Az alaptáblázatból látható, hogy az betegünk egész addigi életének, és nem csupán betegségének, minden lehetséges területét lefedi. Így segíthetjük őt a lehető leggyorsabb és leghatékonyabb úton visszanyerni egészségét, élettani és mentálhigiénés egyensúlyát.

Természetesen multi-diszciplináris tevékenységről van szó, akár mondhatjuk egy front-line vagy háziorvosi összefonódó szemléletről, ahol azonban egy orvos vezeti a terápiát, szükség szerint bevonva különböző szakembereket, mint például pszichológus, esetleg pszichiáter, gyógytornász, gyógynövény szakértő, manuális szakmák képviselői és még sorolhatnám.

A lényeges különbséget az adja, hogy a beteg nem vész el a specializálódott szakemberek közt, az éppen felmerülő problémák szerint, szinte random módon váltogatva a terápiákat, hanem egy olyan folyamatban részvevő egyed, kinek orvosai, terapeutái együttműködve, egymás álláspontját értve és elfogadva, azt megvitatva vezetik, segítik őt gyógyulása útján.

Korunk újjászülető medicinájában így férnek meg egymás mellett a tudományos kutatási eredményekre alapozott gyógyászat és az ugyancsak intenzíven kutatott és klinikai hatással bíró számos komplementáris ágazat, mint például az akupunktúra, a homeopátia, különféle energetikai terápiák. Betegeink egyedi igényei, testi, szellemi, lelki jellemzői befolyásolják tervezett intervencióinkat.

A mi szakmai tudásunk és tapasztalatunk ehhez hozzátehet vagy éppen egészen mást is javasolhat, minden esetben szem előtt tartva a maximális együttműködésre törekvést a hozzánk forduló beteg emberrel.

Az orvoslás ily módon való működtetése időigényes, a kollégáknak rengeteg tanulást, önfejlesztést jelent, így időt, energiát kell befektetnünk, mire kompetenssé vá-

lunk egy ilyen jellegű terápiás vezetésre. A kapott eredmények azonban bőségesen kárpótolnak minket.

Paradigmaváltás segíthet itt: a betegek és az orvosok részéről, annak megértése és elfogadása, hogy a krónikus betegségeket nem tudjuk gyógyítani és gyakran elviselhető szinten sem tudjuk tartani a jelenlegi szemlélettel. Azaz gyorsan igyekezzünk a panaszokat okozó tünetet elnyomni azzal a céllal, hogy betegünk meggyógyuljon.

A funkcionális orvoslás protokolljait követve a tünetek okait kell kiderítenünk és azoknak megfelelően kell a beteget kezelni, akár diétás és életmódváltozást támogató javaslatokkal. Mindezt a magas szinten, széles-látókörűen, holisztikusan képzett orvosokkal, terapeutákkal és a gyógyulásukért tenni akaró betegekkel tudjuk megvalósítani.

Az IFM, The Institute of Functional Medicine az akadémiai képzés éve alatt nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a napi orvoslási rutinba ezt a komplex gondolkodásmódot segítsen beilleszteni. Ezzel eléri azt, hogy valóban holisztikusan közelítsünk betegekhez hosszútávú gyógyulásuk érdekében. A funkcionális orvoslással, a képzéssel és akkreditációval kapcsolatosan bővebben az IFM honlapján olvashatnak: www.ifm.org

Zárszóként két gondolatébresztő kérdést szeretnék megosztani:

- Szeretjük-e még az orvoslást, és ha igen mit szeretünk benne?
- Útlevelet vagy csak útvonal engedélyt szereztünk-e az orvosi diplománkkal?

IRODALOM

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6124945/>

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5101104/>

IFM honlap <https://www.ifm.org/about/history/>

JAMA Accepted for Publication: September 8, 2019. Published: October 25, 2019. doi:10.1001/jamanetworkopen.2019.14017

170×70 mm